

Основні законодавчі зміни, прийняті у 2017 році для військових

Звільнення з контрактної служби

07.01.2017 вступив в силу Закон №1769-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку проходження військової служби» (далі – Закон №1769-VIII).

Законом були врегульовані строки проходження військової служби, а також умови звільнення з військової служби під час дії особливого періоду.

Прийняті зміни стосувались військовослужбовців двох категорій: тих, які підписали строкові контракти, і тих, які підписали безстрокові контракти (до кінця особливого періоду або оголошення демобілізації). Закон «Про військовий обов'язок і військову службу» містив заборону звільняти військовослужбовців з військової служби під час дії особливого періоду. Відповідно строкові контракти автоматично продовжувались, а для безстрокових не було порядку звільнення взагалі. Закон №1769-VIII передбачив наступне:

- 1) після закінчення строкового контракту військовослужбовець може звільнитись незалежно від того чи діє особливий період;
- 2) скасовані безстрокові контракти;
- 3) якщо контракт закінчився до 7.01.2017 року і вже був автоматично продовжений, то такий військовослужбовець повинен відслужити 18 місяців з дня формального закінчення контракту і за бажанням може бути звільнений;
- 4) військовослужбовці, які підписали безстрокові контракти, повинні відслужити під час дії особливого періоду 24 місяці і за бажанням можуть бути звільнені або укласти новий контракт.

Протягом 2017 року військовослужбовці звільнялись відповідно до директив/наказів центральних органів виконавчої влади та графіку звільнень у їх військовій частині. Проте Закон №1769-VIII містить обмеження щодо строку його виконання, саме – до 6.01.2018 року включно. Як буде проходити звільнення та чи відбудеться воно взагалі у 2018 році після 7 січня досі невідомо. Остаточне вирішення питання звільнень відбудеться, якщо Верховна Рада ухвалить зміни до Закону №1769-VIII. Після цього буде видана нова директива Міноборони і Генштабу, яка конкретизує порядок звільнення у 2018 році.

До ухвалення змін на законодавчому рівні військовослужбовці, дата звільнення яких припадає на 2018 рік, можуть вирішувати це юридичним шляхом, а саме шляхом подання та реєстрації в установленому порядку рапорту на звільнення з військової служби. В разі відмови – оскаржувати в судовому порядку.

Зміна системи закупівлі санаторно-курортних путівок

01.03.2017 прийнято новий порядок закупівлі санаторно-курортних путівок для окремих категорій громадян, які потребують соціального захисту (Постанова КМУ №110).

Путівки для осіб з інвалідністю та постраждалих учасників війни України проти російської агресії після прийнятих змін закуповують на підставі тристоронньої угоди (особа - управління - санаторій). Людина самостійно обирає санаторій для оздоровлення, звертається до управління соцзахисту, де перевіряється заклад на відповідність встановленим вимогам. Після цього укладається тристороння угода, на підставі якої передбачено безготівкове перерахування коштів санаторно-курортним закладам за надані послуги. Наказом Мінсоцполітики від 6.04.2017 року №575 затверджено граничну вартість путівки 6300 гривень.

Однак півроку функціонування механізму самостійного обрання санаторію для оздоровлення показало негативні сторони такого підходу. Санаторії не укладають відповідних договорів, а отже поїхати все ж у будь-який санаторій не можна. Як наслідок, станом на кінець жовтня 2017 року санаторно-курортного лікування потребують 16 438 осіб.

Збільшення виплат ОГД

03.04.2017 внесено зміни в Закон «Про соціальний та правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», якими збільшено розмір одноразової грошової допомоги (ОГД) при отриманні інвалідності та родині в разі загибелі військовослужбовця.

Виплата родині в разі загибелі військовослужбовця у 2017 році становила 1 200 000 грн. (750 прожитк. мін.). Розміри виплати при встановленні інвалідності військовослужбовцю у 2017 році становили:

- I група – 640 000 грн (400 прожитк. мін.)
- II група – 480 000 грн (300 прожитк. мін.)
- III група – 400 000 грн (250 прожитк. мін.)

В разі часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності – 112 000 грн (70 прожитк. мін.)

Однак, поза нормою закону залишаються сім'ї загиблих іноземців та іноземці, що стали інвалідами внаслідок виконання обов'язків військової служби. Законопроект №6689 пропонує урівняти військовослужбовців-іноземців у праві на виплату з військовослужбовцями-громадянами України. Законопроект №6689 було прийнято у першому читанні 6.12.2017 року. Очікуємо другого читання.

Потребує врегулювання також питання виплати ОГД членам сімей померлих після звільнення зі служби внаслідок поранення або захворювання, пов'язаного з виконанням обов'язків служби. Якщо особа помирає не в статусі військовослужбовця, його родина може оформити статус члена сім'ї загиблого, але не може отримати одноразової грошової допомоги.

Законі передбачено надати право на одноразову грошову допомогу членам сімей померлих після звільнення зі служби через поранення, контузію, каліцтво чи захворювання, набуте внаслідок участі в бойових діях. Досі законопроект не було винесено на голосування.

50% квартири від держави

10.04.2017 набрав чинності Закон № 1954-VIII (реєстраційний №4550), який запровадив програму державної допомоги на придбання (побудову) житла для учасників російсько-української війни і вимушених переселенців.

Законом прописаний принцип 50/50 – учасник програми сплачує половину вартості нерухомого майна, а іншу частину бере на себе держава.

Наприкінці вересня уряд відкрив можливість отримати грошову допомогу на придбання житла, прийнявши необхідні правки до Постанови №140 від 11.02.2009 року, яка визначає порядок участі у програмі.

Завдяки перерозподілу коштів Державного Бюджету 39 млн грн. було виділено для того, щоб програма запрацювала вже в 2017 році. Ці кошти були пропорційно розподілені між регіональними відділеннями Держмолодьжитла.

Крім компенсації 50% вартості житла, держпрограма передбачає також надання іпотечного кредиту за ставкою 7% (за кошти Держмолодьжитла) або 14,5% (за кошти банку).

У державному бюджеті на 2018 рік закладено більше 100 млн грн. на фінансову підтримку Фонду молодіжного будівництва. За даними Київської та обласних держадміністрацій, у черзі на отримання житла перебувають 37 000 ветеранів російсько-української війни. Для забезпечення їх житлових потреб необхідно майже 22 млрд грн.

Створення реєстру військовозобов'язаних

14.04.2017 набув чинності Закон «Про Єдиний державний реєстр військовозобов'язаних».

Наразі всі записи, які стосуються військовозобов'язаних, зберігаються у військоматах у паперовому вигляді, що призводить до втрати актуальності даних, до маніпуляцій і можливих проявів корупції.

Єдиний реєстр дозволить перевести в електронну форму військовий облік громадян, забезпечити чіткий обрахунок кількості військовозобов'язаних, підвищити систему моніторингу боєздатності, запобігти ухиленню від проходження служби, зменшити прояви корупції при мобілізації і призові, вирішити проблему із врученням повісток.

В даний реєстр не будуть вноситись дані про ветеранів війни. Реєстр учасників бойових дій і осіб, які брали участь в антитерористичній операції, веде Державна служба України з питань ветеранів війни та учасників АТО.

08.08.2017 року КМУ Постановою №418 затвердив Порядок ведення Єдиного державного реєстру військовозобов'язаних. В декількох військових комісаріатах України розпочався пілотний проект з впровадження електронного реєстру військовозобов'язаних. Робота реєстру в тестовому режимі дозволить виявити можливі недоліки в програмі і виправити їх до масового впровадження системи в 2019 році.

Що ще Верховна Рада не зробила:

Не прийняла законопроекти щодо:

- надання компенсації за піднайом (найом) жилого приміщення для військовослужбовців рядового, сержантського та старшинського складу військової служби за контрактом (законопроект №5027);
- отримання ОГД членами сімей учасників російсько-української війни, які через захворювання, травму, контузію, загинули (померли) після звільнення з військової служби (законопроект №6268-1);
- звільнення з військової служби та виключення з списків особового складу ЗСУ військовослужбовців у зв'язку із їх відсутністю за місцем служби без поважних причин більше, ніж два місяці, що сприятиме швидкому заміщенню військових посад та доукомплектуванню ЗСУ (законопроект №5640);
- не нарахування штрафних санкцій, пені за невиконання зобов'язань членами сімей військовослужбовців, резервістів та військовозобов'язаних в особливий період (законопроект №2358);
- державної підтримки учасників бойових дій та їхніх дітей для здобуття професійно-технічної та вищої освіти (законопроект №6298);
- проходження військової служби особами з інвалідністю (законопроект №6052).

Не прийняла у другому читанні:

- ідентифікації військовослужбовців шляхом створення бази даних ДНК військовослужбовців та застосування аналізу ДНК у разі неможливості встановлення особи звичайними методами (законопроект №2001а);
- встановлення однакових розмірів одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності для усіх бійців ЗСУ, в тому числі іноземців (законопроект №6689);
- укладення контракту на військову службу жінками на рівних умовах з чоловіками (законопроект №6109).